

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 września 2019 roku po rozpatrzeniu wniosku z dnia 29 sierpnia 2019 roku o emeryturę, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił ustalenia rekompensaty. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego, co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, pomimo spełnienia przez wnioskodawcę pozostałych warunków. Organ rentowy odmówił uwzględnienia jako pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia wnioskodawcy: okresu od 7.05.1990 r. do 31.08.1990 r. w Odlewni (...), ponieważ zajmowane przez wnioskodawcę stanowiska nie mieszczą się w Zarządzeniu Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 29.06.1985 r. oraz okresu od 2.01.2008 r. do 31.12.2008 r. w (...) S.A. J., gdyż wnioskodawca nie posiada za ten okres świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

(decyzja – k. 59-61 akt ZUS)

W dniu 21 października 2019 roku odwołanie od decyzji złożył Z. C. wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do rekompensaty. Odwołujący zarzucił decyzji błąd w ustaleniach faktycznych oraz niewłaściwą ocenę zgromadzonego materiału dowodowego poprzez, przyjęcie, że wnioskodawca nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, podczas gdy twierdzenie takie stoi w sprzeczności ze zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym oraz naruszenie art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez uznanie, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Odwołujący wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków: B. M., S. F. na okoliczność: rodzaju, zakresu, miejsca, charakteru okresu wykonywanej przez niego pracy. Ponadto wniósł o dopuszczenie dowodu z jego przesłuchania, wezwanie i zobowiązanie (...) S.A. do nadesłania akt osobowych wnioskodawcy i płacowych dot. zatrudnienia w (...) S.A. J., ewentualnego wskazania, gdzie akta mogą się znajdować i przeprowadzenie dowodu z dokumentów zebranych w aktach organu rentowego na okoliczności wskazane w treści odwołania.

W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że w okresie pracy od 2.01.2008 r. do 31.12.2008 r. w (...) J. był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku maszynista jednotrakcyjny i wykonywał pracę wymienioną w wykazie A, dziale VIII, poz. 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., która była zgodna i równoznaczna na stanowisku pracy określonym w załączniku do zarządzenia nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywania uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej tj. w wykazie A, dziale VIII poz. 13 pkt 14. Wnioskodawca wskazał, że przez cały okres zatrudnienia w w/w przedsiębiorstwie wykonywał ten sam rodzaj obowiązków i zadań. Jego praca polegała na prowadzeniu pociągów towarowych ciągnionych przez lokomotywy elektryczne. Wnioskodawca wskazał, że dysponentem dokumentów potwierdzających w/w okres jest (...) S.A. w Z..

(odwołanie k. 3 – 5)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie /odpowieź na odwołanie k. 7 – 7 odwrót/

Na rozprawie z dnia 24 czerwca 2020 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparła odwołanie, pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

(protokół z rozprawy z dn. 24 czerwca 2020 r. 00:06:33 – 00:06:47 k. 40 – 42, płyta CD k.43)

### **Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:**

Wnioskodawca – Z. C. (urodz. (...)) posiada na mocy decyzji z 12.07.2019 r. prawo do emerytury od 12.07.2019 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego/decyzja k. 10 akt ZUS/.

Przed organem rentowym wnioskodawca bezspornie wykazał staż pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w ilości 14 lat, 3 miesiące i 18 dni / niesporne/.

Odwołujący nie posiada świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez w/w pracodawcę, poświadczającego, że pracował w spornym okresie od 02.01.2008 r. do 31.12.2008 r. pełnym wymiarze czasu pracy, wykonując stale i wyłącznie pracę w warunkach szczególnych /niesporne/.

W dniu 26.07.1979 r. Z. C. zdał egzamin na stanowisko maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych. /świadectwo złożenia egzaminu ściśle k.4 akt osobowych B w kopercie k.19/

W dniu 21.06.2007 r. Z. C. otrzymał prawo kierowania pojazdem kolejowym. /prawo kierowania pojazdem kolejowym k.6 w aktach osobowych A w kopercie k.19/

Z. C. nawiązał umowę o pracę na okres próbny w pełnym wymiarze czasu pracy z (...) S.A. w J. od 02.01.2008 r. do 31.03.2008. Następnie nawiązał umowę na czas określony w pełnym wymiarze czasu pracy od dnia 01.04.2008 r. do 31.03.2011 r. /umowa o pracę na czas próbny k.11 umowa na czas określony k. 18 akt osobowych B w kopercie k.19/

Z. C. odbywał pracę w systemie równoważonego czasu pracy z przedłużeniem dobowego czasu pracy do 12 godzin.

/informacja o warunkach zatrudnienia k.14 w aktach osobowych C w kopercie k.19/

W dniu 25.02.2008 r. ubezpieczony odbył szkolenie BHP zorganizowane przez (...) S.A./zaświadczenie BHP k.16 akt osobowych C w kopercie k.19/

W spornym okresie wnioskodawca był zatrudniony w spółce (...) S.A. J. w okresie od 02.01.2008 r. do 31.12.2008 r. na stanowisku maszynista jednotrakcyjny od 2.01.2008 r. do 31.12.2008 r. Pracodawca zaświadczył w świadectwie pracy, że praca była wykonywana w warunkach szczególnych – wykaz A dział VIII poz. 13 pkt.11/świadectwo pracy k.2 w aktach osobowych cz. C w kopercie k.19, zeznania wnioskodawcy Z. C. 00:02:51 – 00:06:33 na rozprawie z dnia 24 czerwca 2020 r. płyta CD k. 33/

Wnioskodawca pracował w „Przewozach regionalnych” sp. z o.o. w Ł. od 01.01.2009 r. – 27.08.2019 r. na stanowisku – starszy maszynista poj. Trakcyjnych.

/świadectwo pracy k. 58 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją organ emerytalny odmówił Z. C. prawa do rekompensaty na podstawie art. 21 ustawy z 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych z uwagi na brak wymaganego stażu co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Odmawiając uznania do przedmiotowego stażu okresu zatrudnienia od 02.01.2008 r. do 31.12.2008 r. w (...) J., ZUS argumentował, że nie zostało wystawione świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych /decyzja k. 59 - 60 akt ZUS/.

Odwołujący legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym. Z zawodu jest elektrykiem /świadectwo dojrzałości technikum zawodowego k.3 w aktach osobowych w kopercie k. 19. /

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów zarówno w postaci dokumentów, w tym przede wszystkim w oparciu o oryginalną dokumentację osobową ze spornego okresu zatrudnienia, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy. Autentyczność dokumentów nie była przez stronę kwestionowana i nie budziła też wątpliwości sądu. Były one przechowywane przez uprawniony podmiot, nie noszą śladów podrobienia ani przerobienia. Stąd też dokumenty te zostały uznane za wiarygodne. Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich wartość dowodową i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy, gdyż nie noszą one cech konfabulacji, a nadto okazały się w całości koherentne z dostępnymi dokumentami zawartymi w oryginalnych aktach osobowych skarżącego z badanego okresu, tworząc razem z nimi logiczną całość. Organ rentowy nie przedstawił dowodów przeciwnych do zaprezentowanych przez wnioskodawcę.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Odwołanie wnioskodawcy jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy z 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych ( tj. Dz. U. z 2017r., poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Zgodnie zaś z ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art. 23 ust.1 i 2 w/w ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie, jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX, por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15, LEX 2044406).

Przepisy art.2 pkt 5 i art.21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.: 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej, 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat. Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Jak słusznie podkreśla się w literaturze przedmiotu, wykładnia art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych nie może prowadzić do absurdu wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1.01.1999 r., to warunek sformułowany w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć tym samym należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31.12.1998 r.

Analizując przesłanki, których spełnienie warunkuje prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.32 ust.1 i 3 ustawy emerytalnej, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (M. Zieleniecki, Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX el.).

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący się nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z art.32 ust.2 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1383) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei art.32 ust.4 w/w ustawy stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 w/w rozporządzenia wynika zaś, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Zgodnie z § 2 ust.1 w/w rozporządzenia, za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W n/n postępowaniu wnioskodawca domagał się ustalenia, że w spornym okresie zatrudnienia w (...) S.A. (...) S.A. w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę jako maszynista jednotrakcyjny, i tym samym przy uwzględnieniu bezspornego stażu pracy w warunkach szczególnych w ilości 14 lat 3 miesiące 18 dni, że spełnia warunki do przyznania rekompensaty.

Trzeba w tym miejscu wyraźnie podkreślić, że w przypadku skarżącego sporna była jedynie przesłanka posiadania stażu co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych a brakujący okres do uznania, że przesłanka ta jest spełniona to okres to jedynie 8 miesięcy i 12 dni.

Wnioskodawca posiada wystawione świadectwo pracy za sporny okres, z tym, że jak wskazuje organ rentowy nie jest to świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji. Natomiast w rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011. 237.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia. W myśl § 21-23 w/w rozporządzenia, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 tego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Najwyższy w uchwale z 27.05.1985 r., III UZP 5/85, wyjaśnił, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy. Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art. 473

k.p.c., który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. **W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udowodniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z 2.02.1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239).**

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie czy praca wykonywana przez wnioskodawcę w spornym okresie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach i w tym celu Sąd dopuścił dowód z zeznań z przesłuchania wnioskodawcy i dowody z akt osobowych wnioskodawcy nadesłanych przez (...) S.A.

Podkreślić także należy, że istotnym jest, jakie prace faktycznie w toku swojego zatrudnienia wykonywał skarżący oraz czy prace te są wymienione w w/w rozporządzeniu z 7.02.1983 r., gdyż właśnie to rozporządzenie jest aktem prawnym, w oparciu o który należy orzekać, czy dana praca była pracą w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza zgromadzonego materiału dowodowego daje podstawę do stwierdzenia, że wnioskodawca spełnił ostatnią sporną przesłankę posiadania co najmniej 15-letniego stażu pracy wykonywanej stale i pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, gdyż konfrontacja treści świadectwa pracy wystawionego przez (...) S.A. i zeznaniach wnioskodawcy świadczy o tym, że wnioskodawca stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. co najmniej 8 godzin dziennie, pracował na stanowisku maszynisty jednotrakcyjnego w okresie od 01.02.2008 r. do 31.12.2008 r. Analiza treści wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych należą wymienione w dziale VIII poz.13 (w transporcie i łączności) prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów. Praca wnioskodawcy niewątpliwie polegała na prowadzeniu pociągów towarowych, ciągniętych przez elektrowozy, a więc była bezpośrednio związana z utrzymaniem ruchu pociągów.

Stanowisko maszynisty jednotrakcyjnego jest określone wprost w załączniku do zarządzenia nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej tj. w wykazie A, dziale VIII poz.13 pkt. 14.

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy, że pracował na stanowisku maszynisty jednotrakcyjnego i stwierdził, że wykonywał tę pracę w szczególnych warunkach wymienioną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. Okoliczność tą potwierdzają nie tylko zeznania a także dokumenty zawarte w aktach osobowych wnioskodawcy tj. świadectwo pracy, umowy o pracę, informacja o warunkach zatrudnienia, uprawnienia do prowadzenia pojazdów kolejowych.

Reasumując – w świetle ustalonych faktów ponad wszelką wątpliwość skarżący od 01.02.2008 r do 31.12.2008 r. , tj. przez 11 miesięcy i 21 dni, wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. określonego w dziale VIII na stanowisku maszynisty jednotrakcyjnego co oznacza, że łącznie z bezspornym stażem pracy w warunkach szczególnych w ilości 14 lat, 3 miesięcy i 18 dni, skarżący spełnia ostatnią sporną przesłankę posiadania co najmniej 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Mając na względzie powyższe, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art. 477<sup>14</sup> §2 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i w efekcie przyznał skarżącemu prawo do rekompensaty, o czym orzekł, jak sentencji wyroku.

## ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wypożyczając akta rentowe.